

Розпочалися перевірки Держпраці!

На початку війни фахівці Держпраці повідомляли про те, що під час дії воєнного стану вони не будуть проводити перевірок, ані планових, ані позапланових*.

Безумовно, це не було дозволом для роботодавців порушувати законодавство про працю. Проте з початку війни до Держпраці надійшло чимало звернень громадян щодо порушення їх трудових прав. Тому наразі перевірки Держпраці повернулися. Вам цікаво, що саме перевіряють? Якою може бути підстава для візиту інспекторів праці? Чи будуть накладатися штрафи на порушників протягом воєнного стану? Якщо ці запитання хвилюють вас, долучайтеся до нашої розмови.

Підстави для перевірки

Позапланові перевірки у період воєнного стану здійснюють у порядку, встановленому [Законом № 877](#)*** з урахуванням особливостей, визначених [Законом № 2136](#) (ч. 2 ст. 16 Закону № 2136).

*** [Закон України «Про основні засади державного нагляду \(контролю\) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 № 877-V.](#)

Перелік підстав та питань, що можуть розглядатися в ході таких позапланових перевірок, обмежили.

Так, Мінекономіки у [роз'ясненні від 01.08.2022](#) зазначає, що у період дії воєнного стану інспектори праці можуть здійснювати позапланові заходи державного контролю за додержанням законодавства про працю:

- в частині додержання вимог [Закону № 2136](#);
- з питань виявлення неоформлених трудових відносин;
- з питань законності припинення трудових договорів.

Такий висновок впливає з положень [ч. 1 ст. 16 Закону № 2136](#).

Підставою для візиту Держпраці може бути:

- звернення фізичної особи (працівника) про порушення, що спричинило шкоду її правам, законним інтересам, життю чи здоров'ю. Звісно, що ці факти повинні бути підтвержені документами (за наявності);
- доручення Прем'єр-міністра України;
- настання аварії, смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку або професійного захворювання, що було пов'язано з діяльністю суб'єкта господарювання;
- звернення посадових осіб органів місцевого самоврядування;
- *звернення профспілки;*

— звернення Київської міської військової адміністрації або обласної військової адміністрації;

— невиконання суб'єктом господарювання приписів про усунення порушень вимог законодавства, виданих після 1 травня 2022 року.

Важливо!

Під час проведення позапланового заходу з'ясовуються лише ті питання,

необхідність перевірки яких стала підставою для здійснення цього заходу

І такі питання обов'язково повинні бути зазначені у направленні на проведення позапланової перевірки ([абзац одинадцятий ч. 1 ст. 6 Закону № 877](#)).

Перш ніж допустити до перевірки

Про позапланову перевірку не попереджають заздалегідь. Проте в будь-якому випадку інспектори праці, що прийшли на перевірку, повинні вам надати:

1) службове посвідчення. Його форма затверджена [наказом Мінекономрозвитку від 11.11.2020 № 2305](#). Рекомендуємо перевірити дійсність посвідчення за телефоном (044) 288-10-00;

2) направлення на проведення перевірки (та його копію). У направленні повинні зазначатися ([ч. 3 ст. 7 Закону № 877](#)):

— найменування органу Держпраці, який проводитиме перевірку;

— найменування госпсуб'єкта/його відокремленого підрозділу або П. І. Б. підприємця. Перевірте, щоб воно було зазначене правильно;

— місцезнаходження госпсуб'єкта та/або його відокремленого підрозділу;

— номер і дата наказу про проведення перевірки;

— перелік посадових осіб, які беруть участь у проведенні перевірки, із зазначенням їх посад і П. І. Б.;

— дата початку та дата завершення перевірки;

— тип (позапланова);

— форма (перевірка);

— підстави для перевірки;

— її предмет;

— інформація про здійснення попереднього заходу контролю (його тип і строк проведення).

Якщо позапланова перевірка проводиться за скаргою фізособи, то також вам повинні пред'явити погодження на її проведення від Держпраці (центрального органу, в Києві). Це прямо зазначено в [абзаці шостому ч. 1 ст. 6 Закону № 877](#).

Також інспектори праці перед перевіркою повинні внести до журналу перевірок (за його наявності) відповідний запис.

Строк позапланової перевірки не може перевищувати 10 робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва — 2 робочих днів.

А далі перейдемо до найактуальнішого питання щодо можливих штрафів у разі виявлення порушень.

Чи будуть штрафи?

У період дії воєнного стану **в разі виконання у повному обсязі та в установлений строк приписів** про усунення порушень, виявлених під час здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю), **штрафи**, передбачені [ст. 265 КЗпП](#), **не застосовуються**. Таке звільнення передбачає [ч. 3 ст. 16 Закону № 2136](#).

Але! Адміністративну відповідальність, яка накладається на посадових осіб роботодавця та ФОП за порушення трудового законодавства, ніхто не відміняв. Вона встановлена нормами [ст. 41 КпАП](#). У загальному випадку:

— фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) коштуватиме від 8500 до 17000 грн ([ч. 3 ст. 41 КЗпП](#));

— інші порушення законодавства про працю — від 510 до 1700 грн ([ч. 1 ст. 41 КпАП](#)).

Тому нехтувати нормами трудового законодавства під час мораторію на планові перевірки не варто.

Краще підтримати одне одного. Перемога наближається!

ВИСНОВКИ

- З 19.07.2022 відновили позапланові перевірки Держпраці. Проте перелік підстав та питань, що можуть розглядатися в ході таких перевірок, обмежили.
- Якщо виконати припис Держпраці та усунути порушення, що виявлені під час дії воєнного стану, у визначені приписом строки, штрафів, установлених [ст. 265 КЗпП](#), не буде.
  - Не передбачено звільнення від адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про працю, виявлені під час дії воєнного стану.